

Sosyal Becerileri De?erlendirme Ölçe?i (4-6 ya?)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Becerileri De?erlendirme Ölçe?i (4-6 ya?)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30569>

Özet

Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği (SBÖ) 4-6 ya? grubu çocukların sosyal yeterliliklerini ve davranışlarının sistematik bir şekilde ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir araçtır. Ölçek, okul öncesi dönemdeki çocukların çevreleriyle etkileşimde buldukları temel **sosyal beceriler** alanlarını kapsayarak, bu becerilerin düzeyini belirlemeyi hedefler. Orijinal çalışmada ölçeğin psikometrik özellikleri incelenmiş ve yüksek düzeyde **geçerlik** ve **güvenirlilik** değerleri elde edilmiştir. Toplam 62 maddeden oluşan ölçek, dokuz farklı alt boyutta sosyal davranışları değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal beceriler, okul öncesi eğitim, 4-6 ya?, sosyal yeterlilik, çocuk gelişimi, Likert ölçeği, psikometrik özellikler, Hasan Avcıoğlu.

Yazarlar

Hasan Avcıoğlu

Amaç

Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği'nin temel amacı, 4-6 ya? arasındaki çocukların sosyal becerilerini objektif, kapsamlı ve güvenilir bir şekilde ölçmek ve değerlendirmektir. Bu ölçek, çocukların akranlarıyla ve yetiştiricilerle olan etkileşimlerinde sergiledikleri dinleme, kişiler arası iletişim, duygusal kontrol ve görev tamamlama gibi kritik sosyal yeterlilik alanlarını belirlemeye yöneliktir. Elde edilen veriler, eğitimcilerin ve ebeveynlerin, sosyal beceriler açısından desteğe ihtiyaç duyan çocukları erken dönemde tespit etmelerine ve uygun müdahale programlarını geliştirmelerine olanak tanır.

Ölçek, aynı zamanda, sosyal beceri eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmede bir sonuç ölçütü olarak kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Geliştirme çalışması, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını kanıtlayarak, Türk kültürüne özgü sosyal davranışları ölçme yeteneğini göstermiştir.

Yapı

Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği, sosyal beceri kavramını çok boyutlu bir yapı olarak ele alır. Ölçek, 62 maddeden oluşmakta ve faktör analizleri sonucunda belirlenen 9 farklı alt boyutu kapsamaktadır. Bu alt boyutlar, sosyal etkileşimlerin farklı yönlerini temsil eder ve çocukların sosyal çevreye adaptasyon yeteneklerini derinlemesine inceleme fırsatı sunar. Ölçeğin yapısı, yalnızca olumlu sosyal davranışları değil, aynı zamanda zorlayıcı durumlarda başa çıkma

(örneğin, akran baskısı) ve duygusal düzenleme (örneğin, duygusal kontrol) yeteneklerini de değerlendirecek şekilde tasarlanmıştır.

Dokuz faktörlü bu yapı, okul öncesi çocukların sosyal dünyasındaki karmaşık beceri setini temsil etmekte olup, her bir alt boyut, ilgili davranış grubuna özgü maddelerle ölçülmektedir. Bu çok boyutlu yapı, araştırmacılara ve uygulayıcılara, çocuğun hangi spesifik sosyal alanda güçlü veya zayıf olduğunu net bir şekilde görme imkanı sağlamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin **geçerlik** çalışması, Avcıoğlu (2007) tarafından detaylı olarak yürütülmüştür. Yapılan yinelenen analizler sonucunda, başlangıçtaki madde havuzundan 62 madde seçilmiş ve bu maddelerin 9 faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Bu sonuç, ölçeğin dokuz alt boyuttan oluşan kuramsal yapısının destekleyen güçlü bir yapı geçerliliğine işaret etmektedir.

Faktör analizinde, ölçekte yer alan 62 maddenin her birine ait faktör yükleri incelenmiştir. Bu yüklerin .40 ile .86 gibi yüksek bir aralıkta değeri tespit edilmiştir. Yüksek faktör yükleri, maddelerin ait oldukları faktörü anlamlı ve güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermekte olup, ölçeğin yapısal bütünlüğünün ve ölçülmek istenen psikolojik yapıya başarıyla ölçtüğünün önemli bir göstergesidir.

Güvenirlilik

Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği'nin **güvenirlilik** analizleri, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını oldukça yüksek olduğunu ortaya koymuştur. İç tutarlılık güvenirliliği için hesaplanan **Cronbach Alpha** katsayısı .98 gibi mükemmel bir değer olarak bulunmuştur. Bu yüksek katsayı, ölçekteki tüm maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda son derece tutarlı olduğunu göstermektedir.

Ek olarak, ölçeğin zamana bağlı kararlılığını ölçmek amacıyla yapılan Test-Tekrar Test güvenirliliği katsayısı .83 olarak rapor edilmiştir; bu da ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar ürettiğini kanıtlamaktadır. Ayrıca, ölçeğin maddeleri iki yarıya bölünerek hesaplanan iki yarı güvenirlilik katsayısı ise .89 olarak tespit edilmiş, bu da ölçeğin iç tutarlılığını bir kez daha desteklemiştir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme sürecinde uygulanan faktör analizi, ölçeğin nihai yapısının belirlenmesinde kritik rol oynamıştır. Analizler sonucunda ölçek, toplam 62 madde ve 9 farklı faktör (alt boyut) altında gruplandırılmıştır. Bu dokuz faktör, çocukların sosyal beceri repertuarının kapsamlı bir dökümünü sunmaktadır.

Faktörlerin ve bu faktörlere ait madde sayılarının dağılımı aşağıdaki gibidir:

Dinleme Becerileri (5 madde)

Kişiler Arası Beceriler (15 madde)

Sözel Açıklama Becerileri (7 madde)

Kazanımlık Davranışların Kontrol Etme ve Değişiklere Uyum Sağlama Becerileri (11 madde)

Akran Baskısıyla Başa Çıkma Becerisi (10 madde)

Kendini Kontrol Etme Becerisi (4 madde)

Görevlerini Tamamlama Becerileri (3 madde)

Sonuçların Kabul Etme Becerileri (4 madde)

Amaç Oluşturma Becerileri (3 madde)

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme ölçeği (Özgün Türk ölçeği)

Format: Derecelendirme ölçeği (Muhtemelen ebeveyn veya öğretmen raporu)

Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi Çocuklar

Yaş Grubu: 4-6 yaş

Popülasyon Detayları: Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar.

Test Metodolojisi: 5'li **Likert ölçeği** kullanılarak derecelendirme yapılmaktadır (5= her zaman yapar - 1=hiçbir zaman yapamaz).

Anahtar Kelimeler

Sosyal beceri değerlendirme, psikometri, faktör yapısı, güvenilirlik, geçerlilik, okul öncesi dönem, Cronbach Alpha, çok boyutlu ölçek.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Mevcut değil

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: avcioglu_h@ibu.edu.tr

Yazma Adresi: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Çalınan yapıldığı kurum).

Şinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2007 (Geçerlik ve Güvenirlik çal??mas?n?n yay?nland??? y?I)

Şinler ve Ücret: Ticari olmayan akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?m için yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Kaynakça

Avc?o?lu, H. (2007). Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? (4-6 ya?). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 87-101.

Makalenin orijinal tam metnine bu bağlantıdan ulaşılabilir: efdergi.ibu.edu.tr

Ölçeğinin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: sosyal-becerileri-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği Maddeleri (4-6 ya?)

ÖNEML?: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı? ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

9 alt boyut 62 madde

Dinleme Becerileri (5 m)

Kişiler Arası Beceriler (15 m)

Sözel Açıklama Becerileri (7 m)

Közgünlük Davranışları?n? Kontrol Etme ve Değişikliklere uyum Sağama Becerileri (11 m)

Akran Baskısı? ile Başa Çıkma Beceresi (10 m)

Kendini Kontrol Etme Becerisi (4 m)

Görevlerini Tamamlama Becerileri (3 m)

Sonuçları?n? Kabul Etme Becerileri (4 m)

Amaç Oluşturma Becerileri (3 m)